

והשבות אל לבבך

השקעה מחושבת

אינני יודע מה השיב ר' יצחק על שאלה זו, אבל אני שואל את עצמי מה נשיב עליה **אנו**, כל אחד ואחד מאתנו...

מגיע חודש אלול, מתקרבים הימים הנוראים, וכולנו יודעים כי זה הזמן לשוב בתשובה. להרבות בלימוד המוסר, להקדיש זמן לחשבון הנפש, להתחזק בלימוד התורה, ולהעריך לקראת המשפט בפניו אנו עתידים לעמוד.

אלא מה?

אם ישאלו אותנו, מדוע איננו עושים זאת – אנו נשיב ונאמר כי **אין לנו זמן...** אנו עסוקים וטרודים בפרנסה, אנו עסוקים וטרודים בטרדות היום יום, אנו עסוקים בלימוד התורה הקדושה, ואפילו דקה אינה מיותרת בסדר יומנו העמוס...

אבל, מורי ורבותי, השאלה של ר' שמעון מההדד:

הרי אילו היינו מקדישים את הזמן הנחוץ לחשבון הנפש, ללימוד המוסר, לתשובה כראוי – היה הדבר משפיע על האופן בו יראו חיינו בשנה הבאה, באופן מהותי!!!

במה אנו טרודים???

בפרנסה??? הלא הפרנסה הזו שאנו טרודים בה, עומדת להקצב בראש השנה הבא עלינו לטובה – מי יעני ומי יעשיר!!!

בטרדות היום יום??? הלא אף הן נגזרות באופן מדוד ושקול בימי הדין הממששים ובאים – מי ישלו ומי יטרח!!!

בבעיות בריאות כאלו ואחרות??? כלום יש למאן דהו ספק בכך שבריאותו בשנה הבאה עלינו לטובה תקבע על פי תוצאות המשפט הקרב ובא???

ושמא עסוקים אנו בלימוד התורה? הלא אף מידת הסייעתא דשמיא לה נזכה בשנה הבאה – נגזרת ונקבעת במשפטו של שופט כל הארץ!!!

אנו דומים בדיוק לר' שמעון, אשר הזניח עסק מצויין, שיכול היה לאפשר לו פרנסה ברווח והשקט ושלווה ללימוד התורה הקדושה – רק משום שלא רצה לוותר על כמה פרוטות עלובות שקיבל בשכר עבודתו... אנו מזניחים את ההערכות למשפט בו יקבעו כל הנושאים המשמעותיים לשנה הבאה, רק משום שאנו עדיין עסוקים בהתמודדות עם הקשיים שנגזרו עלינו בשנה שעברה!!!

הלא כל רגע של התעוררות, כל רגע של הכנה, כל רגע של תשובה, כל רגע של לימוד המוסר – הינו השקעה משתלמת מאין כמוהה!!! הרווחים יעלו על ההשקעה עשרות מונים!!! ההשקעה הזו תוכל לחסוך לנו בשנה הבאה טרדות פרנסה, ובעיות בריאות, וצער גידול בנים, ולהעניק לנו תגבורת עצומה של סייעתא דשמיא לכל הנושאים שחשובים לנו באמת!!!

אז באמת, מי הוא זה שמוכן לוותר על ההזדמנות הזו???

העסק המשפחתי, אשר נותר תלוי באויר, נסגר איפוא מחוסר פעילות. אביו של ר' יצחק הותיר אחריו כמות נאה של מזומנים, ואף אי-אלו נכסים, אולם הם כלו כעשן בעת חתונת בתו הראשון והשניה של ר' יצחק, ועתה, כאשר עמד לפני נישואיו של בנו השלישי – הוא נזקק כבר להלוואת בשר ודם, כמנהג בעלי בתים חשובים...

לעומתו, ר' שמעון, אשר כאמור ידע היטב כי אין לו על מי לסמוך אלא על אביו שבשמים, הקדיש את שנות נישואיו הראשונות ללימוד התורה הקדושה מתוך הדחק, אולם כאשר הגיעו מים עד נפש – החליט לפתוח עסק קטן, לו הקדיש מספר שעות מצומצם בכל יום. את שאר יומו, כמובן, הקדיש ר' שמעון ללימוד כמימים ימימה – בדיוק כמו רעהו ר' יצחק.

בכדי לפתוח את העסק, אמנם נאלץ ר' יצחק ללוות אי-אלו סכומים, אולם הברכה שרתה במעשה ידיו והוא כבר פרע את חובותיו זה מכבר. כעת, הוא היה בעל עסק משגשג ומצליח, שסיפק לו פרנסה ברווח – בהשקעה מינימלית של זמן, וכך התאפשר לו להמשיך וללמוד במשך מרבית היום, ואף לשלוח ידו בגמילות חסדים מהשפע אשר הרעיק עליו היושב במרומים.

אלו איפוא המוצאות את שני הידדים מאז ועד עתה, ואת השתלשלות המאורעות הזו – הם שחו איש לרעהו שם, בחדר ההמתנה של הגמ"ח. אולם לר' שמעון, היתה שאלה:

"אמור לי, ר' יצחק ידידי... כמה זמן בכל יום נדרש ממך בזמנו, בכדי להמשיך ולהחזיק את העסק שאביך הותיר אחריו?" הוא שאל, ור' יצחק השיב בכנות: "להערכתך, שעה או שעתיים".

"אם כך" – הוסיף ר' שמעון והקשה – "מדוע לא לקחת על עצמך את ניהול העסק?", ור' יצחק תלה בו עיניים מתפלאות והשיב: "הלא אמרתי לך! בשעות הבוקר – אני עובד, ובשעות אחר הצהריים והערב – אני לומד!".

"הבנתי... הבנתי... אבל מדוע לא עזבת את מקום עבודתך, והקדשת את שעות הבוקר לעסק שאביך הותיר לך בירושה?" – חידד ר' שמעון את שאלתו, ור' יצחק השיב בלי היסוס: "אבל אני צריך להתפרנס! אילו לא הייתי זקוק לעבודתי לשם פרנסה, ולו בצמצום – לא הייתי עוזב את בית המדרש בשום מחיר!".

כעת, לא הצליח ר' שמעון לכבוש את פליאתו: "רגע, אני לא מבין... אם אינני טועה, העסק שהותיר אחריו אביך – הלא הכניס הון תועפות מדי חודש בחדשו! אילו היית עוזב את עבודתך הנוכחית, ומקדיש את בקריך בכדי להפעיל את העסק המשפחתי – הרי לא היית זקוק לאותן פרוטות שאתה מקבל בשכרך!!! היית מתפרנס ברווח ובשפע, ועוד היה נותר בידך עודף רב!!! סביר להניח שהיית יכול אף לצמצם את שעות עבודתך, ולהקדיש שעות נוספות ללימוד התורה!!!!".

ר' יצחק ור' שמעון, היו חברי ילדות. שניהם יושבו זה לצד זה על ספסל הלימודים, שניהם השתובבו יחדיו בשעות אחר הצהריים, שניהם המשיכו לאותה ישיבה קטנה, ובעקבותיה גם לישיבה גדולה מבוקשת.

רק הבדל אחד היה בין השנים, ואולי נכון יותר לומר: בין משפחותיהם של צמד הריעים: יצחק, או איציק כפי שנקרא באותם הימים – היה בן יחיד למשפחה אמידה, אם לא לומר עשירה. לאביו היה עסק ענק, בעל מחזור מכירות שנתי של מליונים, ורווחים בהתאם. שמעון לעומתו, או כפי שהיה מוכר אז בשמו: שימי – היה בן למשפחה מעוטת אמצעים. שני הוריו עבדו קשה מבוקר עד ערב בכדי לפרנס את משפחתם הגדולה, והצליחו בכך רק באופן חלקי.

אך הנה, חלפו ימים. איציק ושמעון, ר' יצחק ור' שמעון, גדלו והיו לאנשים. הם הקימו את ביתם, ובצוק העיתים, נאלצו לשלב מסויים לעזוב את בית המדרש ולחפש פרנסה לעצמם. המפגש הנוכחי, למרבה הפלא, התקיים בחדר הקבלה של הגמ"ח שהקים ר' שמעון לעילוי נשמתו של אביו. ר' יצחק, חברו מנוער, המתין שם בתור לקבל הלוואה דחופה, כחלק מסדרת הלוואות שגלגל מכאן לשם ולהיפך, בעודו מתאמץ לצון על פני המים...

אתם בודאי מתפלאים, הכיצד התהפכו כך היוצרות... הכיצד יתכן כי דוקא ר' שמעון, אשר הגיע ממשפחה מעוטת אמצעים – הוא הוא המנהל ביד רמה גמ"ח מכובד לתפארת, בעוד רעהו, ר' יצחק, בן למשפחה עשירה – ממתין בתור לקבל הלוואה מידו הפתוחה של חברו מילדות...

ובכן, אספר לכם דברים כהווייתם:

בשנים הראשונות לאחר נישואיו של ר' יצחק, תמך בו אביו ביד רחבה בכדי שיוכל לישב באהלה של תורה בלא כל טרדה. היו אלו שנים נפלאות! מרוממות! שנים של התעלות! אולם השנים הללו חלפו, וביום מן הימים קרא האב לבנו והודיע, כי עליו לעמוד על רגליו שלו... למרבה הצער, לא השכיל האב להבין את ערכה של תורה ואת גודל הזכות בהחזקתה, ומשום כך, סבר כי הגיע זמנו של בנו לפרנס את משפחתו בעצמו...

בלית ברירה, נאלץ ר' יצחק לעזוב את הסטנדר למספר שעות בכל יום, ולהתפרנס כשכיר מעבודה שהכניסה לו די מחסורו בצמצום. כל רגע פנוי, כמובן, הוא הקדיש לקביעות עיתים לתורה, כאשר הוא אינו מפסיק אפילו ליום אחד מלהמנות על חובשי בית המדרש.

אך הנה, חלפו שנים... אביו של ר' יצחק נפטר לבית עולמו, והותיר אחריו עסק שזקוק היה ליד מכונות. כמובן, העיניים כולן מופנות היו לעברו של ר' יצחק, אולם זה האחרון סירב לקבל את התפקיד על עצמו... "בשעות הבוקר אני עובד, ובשעות אחר הצהריים והערב אני לומד! אין לי זמן פנוי!" הבהיר, והמשיך בשגרת יומו...

מראה רוחנית

בתפילה זכה, הנאמרת בערב יום הכיפורים – אנו אומרים בדמיע:

"מיששתי את כל איברי ומצאתי אותם בעלי מומין. מכך רגלי ועד ראשי אין בי מתום. בושתי ונכלמתי להרים אלקי פני אליך, כי באלה האיברים והחושים שחננתני בהם, ובכח החיים שהשפעת עליהם תמיד - בהם נשתמשתי לעשות הרע בעיניך ולעבור על רצונך!"

אין ספק! הוא היה חסר אונים! הוא לא היה מוצא מנוחה לנפשו! הוא היה מנסה למצוא כל דרך שתסייע לו לטשטש ולו במעט את פגמיו הרבים, גם אם אין בידו להעליםם כליל!!!

ואילו אנו, מה איתנו?

אנו מגיעים לימי הדין, לימים הנוראים, ואנו נראים בדיוק כמו בתיאור המצמרר שתיארנו. אנו יודעים שזה המראה שילווה אותנו, כאשר נעמוד למשפט. ולא זו בלבד, אלא שאנו נצטרך לנסות ולהסביר כיצד הגענו למצב הזה... איך לקחנו כלי נאה, שניתן לנו בכדי שנשתמש בו כראוי ונמצא את הפוטנציאל הגלום בו, והשחתנו אותו עד שאיבד את צורתו לחלוטין!

ואנו - אדישים. ואנו לא מתרגשים, ולא חרדים. ואנו ממשיכים בשרת היום יום, למרות שאנו יודעים שאנו יכולים לשנות באופן מהותי את המראה הרוחני שלנו, בימים שנותרו עד שנעמוד לפני כס המשפט...

הכיצד נוכל להסביר זאת?

קשה להשיב על כך במילה או שתיים, אבל אתם מוזמנים למצוא תשובה מקיפה בקונטרס 'אני לדודי ודודי לי', אשר יופץ בבתי הכנסיות אי"ה החל מהשבוע הקרוב...

אולם אילו היה אותו אדם מביט במראה רוחנית, סביר להניח שהיה נחרד מהתמונה שהיתה נשקפת אליו: הוא היה רואה גוף חסר צורה, עם איברים פגומים. גוף שפצעים מדממים ונוטפי מוגלה מכסים אותו מכף רגל ועד ראש. הוא היה רואה דמות לבושת סחבות, בגדיה קרועים. הוא היה רואה יצור אומלל, עלוב ודוחה.

והיצור הזה, הינו הוא בעצמו!!!

היצור הזה, הינו כל אחד ואחד מאתנו, או ליתר דיוק: הוא משקף את הדמות הרוחנית שלנו: "מיששתי את כל איברי ומצאתי אותם בעלי מומין, מכך רגל ועד ראש אין בי מתום"!!!

ובכן, נתאר לעצמנו אדם, שנראה כפי שנראית הדמות הרוחנית שלנו: שתי רגליו עקומות, שתי ידיו שבורות, בעינו האחת הוא עיוור ובשניה בקושי רואה, אזניו שומעות בכבדות, שיניו שבורות ומפוררות, ופצעים מדממים מכסים את כל גופו... כיצד הוא היה מרגיש, אילו היה נודע לו שעליו לעמוד לתצוגה, בפני מי שאמור לבחון את מראהו?

בעשרה שקלים
האלול
שלך עומד
להשתנות!